

Mots en desús

XAVIER MAS I GIBERT

CINGLANTADA

Verb. Equivalent a fuetada. Assot donat amb el cingle, que era una part dels guarniments de les cavalleries.

COLUMBRAR

Verb. Equivalent o igual a albirar, columbrar encara ho diuen a Mallorca i també a Tortosa en el mateix sentit. Columbrar també apareix a les notes de l'excursió filològica d'Antoni M. Alcover de 1906 publicada aquest any 2007.

També és una paraula que es devia usar en castellà antic, atès que a Mèxic encara la diuen. Recordo una pel·lícula d'aquella nacionalitat ambientada a l'època de la Revolució zapatista, en la qual un dels revolucionaris li deia al capellà del poble:

--Se me columbra que la Revolución y la Iglesia andan de pleito...

Columbrar. V. Fr. Veure confusament per la distància o per l'escassetesa de claror; s'adiu perfectament, doncs, amb el sentit que encara li donen els mexicans, en castellà peninsular o espanyol actual més aviat dirien vislumbrar o divisar.

Etimològicament, el diccionari de RAE Vol. I, p.512/3 diu que prové del llatí colluminare del mateix significat. Fig 2. Rastrear o conjeturar per indicis alguna cosa i que en català, en canvi, esdevindria CONJUMINAR.

DESENFREÏTS

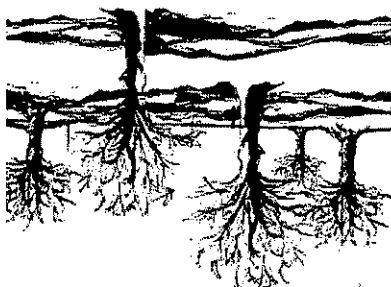
Equivalent a desinhibits en català genuf. O sigui, deslligats de tota contenció dictada per la vergonya o el pudor. Subsistent a Mallorca.

DESLLORIGAR

v. Apareix a "La Costa de Llevant" núm. 4 del 26/1/1907. Treure

quelcom de lloc. Adj. DESLLORIGADOR allò que troba o dóna solució a quelcom difícil. Jo sempre m'havia pensat que s'ho havia inventat Joan Fuster, doncs no, a part de la revista esmentada, també apareix a l'ALV.MOLL Vol. IV pàg. 284. I en dóna l'explicació de: Solució a quelcom difícil.

EMBLAVINS = EMBOLICS
equivalent a embulls a Canet.

ENRINGOLAR = ESTINTOLAR
Posar bé o al seu lloc alguna cosa. Apuntalar.

ENGINGOLAR

per engiponar. O sigui, posar bé la roba o quelcom. Ara se'm columbra potser l'origen de l'arringolar del Baix Camp, que vol dir afatar-se de vi. Equivalent allò que diuen els castellans de "un hartazgo de vino", o sigui, afatar-se a petar d'alguna cosa. En català es pot dir perfectament i vol dir el mateix p.e.: "m'he engiponat o enringolat un fart de vi" en el sentit de posar-se'l a dins del cos.

ESBALDREGAR

V. Esfrondar-se alguna cosa de dins a fora. Tinc la impressió que en alguna comarca interior "anar esbaldregat" vol dir per analogia anar mal fardat, o sigui, amb la

camisa espitregada i amb els faldons fora dels pantalons. Ara no recordo amb exactitud on ho he sentit.

ESBALOTXAR

O ESVALOTXECAR

. Té el mateix sentit que esvalotar. L'he trobat en el context de la frase: "El sol anunci de tractar la llei de Jurisdiccions, ha ESBALOTXECAT tant el galliner dels polítics centralistes, etc. etc." "La Costa de Llevant", núm. 48 del 23/11/1907 p. 1, signat per Vinyeta i Urgell. Compost encreuat d'ESVALOT i AIXECAT, o sigui, aixecar un gran esvalot.

ESBANVOLAR Verb.

ESBANVOLAT Adj.

Equivalent a esbombar, o sigui, propagar, difondre, escampar una nova. Equivalent al "propalar" en castellà.

ESBARDOFAVEN

Verb. Barallar-se verbalment, llançar-se fàstics, insults i penjaments.

ESBORRIFAR

V. Deixar el cabell en desordre, despentinat. "Anava ben pentinat i el vent m'ha esborrifat".

ESBORRONAT

De l'arbre en procés de floració. Esborronar-se algú equivalent a posar-se-li la pell de gallina o els cabells de punta per un esglai. És el que vaig sentir per darrera vegada a Leeds (G. Bretanya) sentint el vent del nord-oest xiulant entre les teulades en punxa i les xemeneies de terrissa recamada del barri on viu la meua filla Rosa. Els núvols passaven a una velocitat que semblava que un déu boreal havia accelerat la marxa del temps.